

Jan Muś

Słowenia: konflikt zbrojny między Rosją a Ukrainą w cieniu wyborów parlamentarnych

Władze Słowenii poparły działania NATO i UE przeciwko agresji Rosji wobec Ukrainy. Rozmiar deklarowanego poparcia dla Ukrainy wynika jednak w dużej mierze z rozpoczętej kampanii wyborczej, w której Janez Janša zdominował przekaz publiczny. Wszystkie partie polityczne w Słowenii, także te opozycyjne, zgadzają się z linią polityczną przyjętą przez rząd Janšy. Należy oczekiwać zauważalnego wzrostu poparcia dla rządzącej SDS, choć wynik wyborów w dalszym ciągu nie jest przesądzony.

Premier Słowenii Janez Janša już 23 lutego 2022 r. razem z premierem Mateuszem Morawieckim wezwał we wspólnym liście przywódców Unii Europejskiej do otwarcia dla Ukrainy tzw. perspektywy europejskiej, tj. realnej możliwości przystąpienia do UE, jaką cieszą się dziś jedynie państwa Bałkanów Zachodnich. W czasie szczytu przywódców UE w Wersalu, 10 marca, Janša gorąco wspierał pomysł udzielenia Ukrainie obietnicy członkostwa w UE, podobnej do tej, jaką uzyskały państwa bałkańskie na szczycie w Salonikach w 2003 r.

Premier Słowenii skrytykował także zbyt słabą, jego zdaniem, reakcję świata zachodniego na wcześniejsze agresywne działania zbrojne Rosji przeciw Gruzji w 2008 r. i przeciw Ukrainie w 2014 r. Z wypowiedzi Janšy wynika, że niedecydowanie Zachodu doprowadziło Putina do przeświadczenia o bezkarności. Premier Słowenii podkreślił także, że agresja Rosji przeciwko Ukrainie oznacza początek nowej zimnej wojny. Władze Słowenii opowiadają się za ostrymi sankcjami przeciw Rosji. W połowie marca Janez Janša, razem z przywódcami Polski i Czech, udał się do Ukrainy.

Jednocześnie Janša wyrażał chęć pomocy Ukrainie, a także wolę przyjęcia 200 tysięcy uchodźców z tego państwa. Szczególnie to ostatnie oświadczenie należy odczytywać w świetle prowadzonej obecnie kampanii przedwyborczej. Wybory parlamentarne przewidziane są na 24 kwietnia br. Rządząca Słoweńska Partia Demokratyczna (*Slovenska demokratska stranka*, SDS), której szefem jest Janša, cieszy się zbyt małym poparciem (ankiety wskazują między 19 a 21 procent), aby samodzielnie przejąć władzę lub zbudować stabilną koalicję rządzącą po wyborach.

Regulacja kwestii uchodźców. W połowie marca br. w Słowenii przebywało ok. 200 uchodźców z Ukrainy, włączając w to 95 muzyków z Młodzieżowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy. Ta liczba jednak rośnie i można oczekiwać, że jeśli rosyjska agresja przeciw Ukrainie potrwa dłużej, to do Słowenii przyjedzie przynajmniej kilka tysięcy uchodźców. 15 marca minister zdrowia oświadczył, że Słowenia jest gotowa przyjąć pacjentów wymagających np. hemodializy czy leczenia gruźlicy.

10 marca weszło w życie rozporządzenie rządu Słowenii, które umożliwia natychmiastowe wykonywanie ustawy o tymczasowej ochronie przesiedleńców. Począwszy od 24 lutego 2022 r., osobom przesiedlonym z Ukrainy zapewniono tymczasową ochronę. Grupa ta obejmuje obywateli Ukrainy, bezpaństwowców i obywateli państw trzecich, którym przysługuje ochrona międzynarodowa lub inna równorzędna ochrona narodowa w Ukrainie. Uprawnieni są również członkowie rodzin tych osób oraz bezpaństwowcy i obywatele państw trzecich, którzy nie są obywatelami Ukrainy, ale zamieszkiwali w Ukrainie na podstawie ważnego zezwolenia na pobyt stały i nie są w stanie bezpiecznie powrócić do kraju pochodzenia. Ochrona tymczasowa będzie udzielana na rok i może zostać przedłużona o sześć miesięcy maksymalnie dwa razy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poinformowało, że liczba uchodźców, którym Słowenia zapewni ochronę, nie jest obecnie ustalona, ponieważ władze Słowenii nie są w stanie oszacować ich liczby. Władze słoweńskie powołują się na fakt, że dokładna liczba osób nie jest również określona w decyzji wykonawczej Rady UE. Według

ministerstwa zdecydowana większość ukraińskich uchodźców w Słowenii jest obecnie zakwaterowana pod adresami prywatnymi. Oczekuje się, że zmieni się to w najbliższych dniach, kiedy też odpowiednio wzrosną możliwości przyjmowania uchodźców.

Słoweński MON koordynuje pomoc humanitarną. 11 marca br. rząd Słowenii powołał międzyresortową grupę zadaniową do koordynowania pomocy humanitarnej dla Ukrainy oraz pomocy przy opiece nad uchodźcami z tego państwa. Zespół zadaniowy składa się z ministra obrony jako szefa, sekretarza stanu w MON oraz szefa Zarządu ds. Obrony jako wiceszefów, a także z przedstawicieli Urzędu ds. Wsparcia i Integracji Migrantów, resortów spraw zagranicznych, spraw wewnętrznych, gospodarki, zdrowia, pracy oraz przedstawicieli Biura Komunikacji Rządu i Krajowej Agencji Wywiadu i Bezpieczeństwa.

Wcześniej, 28 lutego minister obrony Matej Tonin potwierdził, że Słowenia wysłała do Ukrainy karabiny AK 47, amunicję i hełmy na pokładzie „kilku samolotów”, nie ujawniając jednak dokładnych ilości. Przesyłka została wysłana przez punkty przeladunkowe w Polsce. Nie podano do wiadomości publicznej, czy władze Słowenii planują wysłanie dodatkowej pomocy o charakterze militarnym.

Wnioski. Nie należy się spodziewać komplikacji ani społecznych konfliktów wynikających z napływu ukraińskich uchodźców do Słowenii. Społeczeństwo słoweńskie, które wcześniej pozostawało przychylnie Rosji, ostro potępiło wywołaną przez Putina wojnę. Widoczne antywojenne nastroje, przede wszystkim o podłożu lewicowym i liberalnym, skierowane są przeciw Kremlowi. Stanowisko to znajduje odzwierciedlenie w słoweńskich mediach, które relacjonując wydarzenia w Ukrainie, opowiadają się po stronie ukraińskiej. Dużo miejsca poświęca się dramatycznej sytuacji ludności cywilnej.

Zdecydowane wystąpienie Janeza Janšy przeciw rosyjskiej agresji należy odczytywać w świetle nadchodzących wyborów parlamentarnych. Niemniej jednak polityka Słowenii, będącej członkiem UE i NATO, jest w oczywisty sposób skierowana przeciw działaniom Rosji. Paradoksalnie stanowisko prawicowego rządu uzyskało poparcie społeczeństwa słoweńskiego, którego istotna część przejawia nastroje lewicowe lub liberalne. Należy jednak założyć, że kwestia pomocy Ukrainie, choć wykorzystywana przez elity polityczne do budowy swojego wizerunku w czasie trwającej kampanii wyborczej, starci na znaczeniu po wyborach (24 kwietnia br.)

Istotnym elementem polityki zagranicznej rządu Janeza Janšy jest fakt, że nasilająca się po 24 lutego antyrosyjska retoryka utrzymuje się pomimo przyjacielskich relacji łączących premiera Słowenii z Viktoriem Orbánem. Świadczy to o pragmatycznym podejściu tego pierwszego do kwestii stosunków regionalnych.